

*О.М. Дахно, ст. викладач, С.Б. Манжос, доц.,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, В.М. Манжос, Полтавське РУ Надра Банку*

КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ СТАЛОСТІ

Малий бізнес – найпотужніший виробничий сектор більшості сучасних ринкових економік, який відіграє важливу роль у забезпеченні макроекономічної стабільності, ефективної реструктуризації виробництва і його інноваційного зростання, підвищенні продуктивної зайнятості населення, послабленні соціальної напруги та формуванні середнього класу. Малий бізнес вирізняється найменшими інвестиційними потребами, характеризується найшвидшим обігом капіталу. Світовий досвід доводить, що він 2-3 рази ефективніший і за обсягом коштів, і за терміном віддачі. У розвинених країнах навіть у таких сферах, як наука, інноваційна діяльність, малі підприємства не просто конкурують з великими, а багато в чому й переважають їх.

Мале підприємництво в Україні поки що недостатньо розвинуте слабо. Функціонують лише близько 150 тис. малих підприємств, в яких зайнято менш ніж 1,5 млн. українців. Внесок вітчизняних малих підприємств у загальнодержавні обсяги виробництва становить усього 11 %, тоді як у розвинутих країнах вони створюють більшу частку валового національного продукту – 60-70 %. Малі підприємства в Україні за секторами розподіляються таким чином: 51 % – торгівля, 15 % – промисловість, 12 % – операції з нерухомістю, 10 % – будівництво, 4 % – транспорт, сільське і лісове господарство та інші послуги. Тобто простежується чітка тенденція до звуження позицій малих підприємств у сфері виробництва, що пояснюється незадовільним фінансовим станом підприємств малого бізнесу.

Найважливішим фактором, що стримує розвиток малого підприємництва, є недоступність кредитних ресурсів. Високі відсоткові ставки за кредит – обов'язкова вимога застави, вартість якої значно перевищує суму кредиту, практично унеможлиблюючи доступність кредитних ресурсів для тих суб'єктів малого підприємництва, які тільки-но започатковують свою справу. Більшість вітчизняних комерційних банків надають малим підприємствам лише короткострокові кредити, які не можна вважати джерелом розвитку малого бізнесу. Мікрокредитування також не вигідне для вітчизняних

банків через незначну віддачу у вигляді процентів, яка порівняно низька при збереженні високого ризику неповернення коштів. Розвиток банківського кредитування малого бізнесу істотно стримується через неефективність сучасної української системи страхування ризиків кредитної діяльності у цій сфері господарювання.

На українському фінансовому ринку малий бізнес кредитують Європейський банк реконструкції та розвитку, Світовий банк, Фонд “Євразія”, Німецький банк реконструкції. Ці організації співробітничать із вітчизняними фінансовими установами за програмами кредитування малого бізнесу. Необхідно зауважити, що, працюючи з іноземною валютою, вітчизняні банки розвивають власні кредитні продукти для малого бізнесу. Завдяки їм клієнти мають змогу поповнити товарні або сировинні запаси, придбати торговельне або виробниче обладнання, нерухомість, автотранспорт тощо. Так у багатьох банках були актуалізовані процеси внутрішньої взаємодії та внесені зміни у деякі банківські продукти, а саме збільшені максимальні суми з експрес-кредитів та максимальні терміни кредитування на придбання об’єктів комерційної нерухомості.

Значна увага приділяється кредитуванню аграрного сектора за спеціально розробленими програмами, які дозволяють зменшити розмір забезпечення за кредитом, формують комплексний підхід до застави, пропонують різноманітні схеми повернення кредиту, включаючи надання тривалої відстрочки погашення боргу.

Отже, ключовими моментами ефективного кредитування малого бізнесу комерційними банками є запровадження новітніх сучасних технологій та кваліфікованого банківського сервісу, який забезпечує швидке комплексне обслуговування клієнтів та отримання повного спектру банківських послуг.

Дахно, О.М. Кредитування малого бізнесу в Україні як один із напрямів забезпечення його економічної сталості [Текст] / О.М. Дахно, С.Б. Манжос, В.М. Манжос // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції (22-23 листопада 2007 р): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – Т.1. – С. 50-52.